

בתי המשפט

הפ 001503/04		בית משפט מחוזי תל אביב-יפו	
25/05/2008	תאריך:	כבוד השופט מגן אלטוביה	בפני:

בעניין: צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ

המבקשת באמצעות עו"ד אביב כרמי
נ ג ד

חגי יוסי

המשיב באמצעות עו"ד רוני גורסקי

נוכחים: שלא בנוכחות הצדדים

פסק דין

חברת צמפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, (להלן: "המבקשת") היא היבואנית והמשווקת הבלעדית לישראל של כלי רכב מסוג פולקסווגן, אודי וסיאט. במסגרת פעילותה זו, מפעילה המבקשת רשת מוסכים בפריסה ארצית, המורשים לתקן ולטפל בכלי הרכב המיובאים על ידה. מר יוסף חגי, (להלן: "המשיב"), הוא הבעלים, המנהל ומי שהפעיל במשך כ- 20 שנה מוסך מורשה מטעם המבקשת. מערכת היחסים בין הצדדים משך כל תקופה זו הוסדרה בהסכם בעל פה.

המבקשת החליטה על סיום הרשאת המשיב לשמש כמוסך מורשה מטעמה והוציאה הודעה למשיב בהתאם ביום 17.3.02 לגבי סיום הרשאה החל מיום 1.9.02 (הודעה זו מצורפת בנספח ב' להמראה). בהודעה מסבירה המבקשת את צעדה זו, לרבות בטענות בדבר מקצועיות לקויה, חוסר אמינות ומיקום בעייתי מבחינת הגישה אל המוסך (כמפורט בסעיפים 3-4 להודעה דנא). בהודעה מבהירה המבקשת את דרישתה מהמשיב, כי ממועד ביטול ההרשאה עליו להימנע "משמוש כלשהו בשמה של צ'מפיון מוטורס וכן בכל סמל, לוגו, סימן מסחרי, סימן שרות ו/או כל סימן אחר הקשור לצ'מפיון מוטורס ו/או לאודי ו/או לפולקסווגן ו/או סיאט וזאת בכל אמצעי שהוא, לרבות במודעות, בנייר מכתבים, בכתב, או בעל פה אן בכל דרך אחרת..." (שם, סעיף 9. המבקשת חזרה על הדברים במכתב נוסף ששיגרה למשיב מיום 9.12.02 המצורף בנספח ט' להמראה).

אין חולק, כי המשיב מציב במוסך שלטים עליהם סימנים המוכרים כסימניהן של החברות יצרני הרכב הנ"ל (להלן: "השלטים") (צילומי השלטים - מב/2).

טענתה העיקרית של המבקשת היא, כי המשיב סרב ומסרב לעשות את שנדרש לעשות כאמור, והדברים אמורים במיוחד ביחס להצבת אותם שלטים על ידו, גם עובר להגשת התובענה. מנגד, טענתו העיקרית של המשיב היא, כי הבקשות בהמראה נעדרות עילה, אם בשל חוסר יריבות, אם

בשל כשל ראיתי. מכאן התובענה שעילותיה המשפטיות הן: הפרות שונות של ההסכם בין הצדדים, הטעיה על פי חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, (להלן: "חוק הגנת הצרכן"), גניבת עין ותיאור כוזב על פי חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999, (להלן: "חוק עוולות מסחריות"), הפרת סימן מסחר רשום על פי פקודת סימני המסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972, (להלן: "פקודת סימני מסחר"), ושימוש במוניטין של המבקשת על פי דיני עשיית עושר ולא במשפט.

המשיב נקט בהליך של המרצת פתיחה נגד המבקשת שהוגשה ביום 18.8.02 ומספרו 991/02 בו ביקש סעדים הצהרתיים שונים כנגד תוקפה של הודעת ביטול ההרשאה. תביעה זו בתיק העיקרי נדחתה בפסק דין של בית המשפט המחוזי (כב' השופט י.זפט) מיום 21.10.02 (נספח ז' לתצהיר התומך בתובענה של המבקשת בהליך דכאן). המשיב הגיש ערעור על פסק דין זה לבית המשפט העליון, במהלך הדיון בערעור חזר בו המשיב מהערעור (העתק פסק הדין של בית המשפט העליון צורף בנספח ח' לתצהיר המבקשת כאן).

כן יצוין, כי על פי הצו המוסכם שנחתם בין יבואני הרכב לממונה על הגבלים עסקיים (העתק הצו שאושר על ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 22.12.02 - צורף בנספח ג' לתשובת המשיב להמרצה), עומדת לבעל רכב אשר לו תעודת אחריות על הרכב, זכות בחירה לבצע טיפולים שוטפים ברכב הטעונים תשלום, גם במוסכים שאינם מורשים. לפני כן, התנו יבואני הרכב את תוקפה של האחריות בכך שלכל אורכה יתוקן ויטופל הרכב רק במוסכים מורשים בכל סוגי התיקונים והטיפולים. במצב דברים זה עובר לצו דנא, טיפול שוטף בתשלום המתבצע במוסך שאינו מורשה, כמו מוסכו של המשיב, אינו שולל את תוקפה של תעודת האחריות.

ואילו הסעדים המבוקשים: צו עשה קבוע כנגד המשיב האוסר עליו לעשות שימוש כל שהוא בשמה של המבקשת או בכל סמל, לוגו, סימני מסחר, סימני שירות הקשורים למבקשת ו/או לכלי רכב המיובאים ו/או המשווקים על ידה. צו המורה למשיב להסיר השלטים עליהם מופיעים שמה של המבקשת וסימני השרות ולהימנע מהצבת שלטים דומים. כן מתבקש ליתן צו עשה קבוע כנגד המשיב האוסר עליו לעשות כל מעשה שעשוי להשתמע ממנו, במישרין או בעקיפין, כי המוסך שבבעלותו עדיין קשור למבקשת ו/או לרשת המוסכים המורשים של המבקשת. בית המשפט עוד מתבקש ליתן צו עשה קבוע כנגד המשיב המורה לו לחדול מכל פרסום מטעה ממנו עשוי להשתמע, במישרין או בעקיפין, כי הינו קשור עדיין למבקשת ו/או לרשת המוסכים המורשים שלה.

עיקר טענות המבקשת:

1. המשיב חייב להסיר את השלטים מכוח ההסכם שנכרת בין הצדדים. המבקשת מסרה השלטים למשיב במסגרת אותו הסכם, במחיר עלות. כחלק מסיום ההרשאה וסיום ההתקשרות, עליו להסיר השלטים ולהשיבם. על אף שמערכת היחסים בין הצדדים הוסדרה בעל פה, הרי שברור כי בין הצדדים לא הושגה כל הסכמה לפיה, לאחר סיום ההסכם, יוכל המשיב להציג עצמו כמוסך מורשה באמצעות הותרת השלטים (וגם שלא באמצעותם). השימוש בשלטים לאחר סיום ההרשאה עומד בניגוד מוחלט לחובת תום הלב. ככל שיש חסר בהסכם בנוגע לחובת השבת השלטים עם סיום ההתקשרות, יש להשלים חסר זה תוך שימוש בחובת תום הלב

הקבועה בחוק החוזים. ניתן ללמוד על אומד דעת הצדדים בעת כריתת הסכם, מהתנהלות המבקשת לאחר סיום ההרשאה, ממכתביה בהם דרשה מהמשיב כי יסיר השלטים.

2. התנהלות המשיב מהווה הטעיה מכוח סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981. הסעיף מדבר על מעשה או מחלל העלול להטעות. איסור ההטעיה הוא התנהגותי ולא תוצאתי. הטעיה פוטנציאלית הוכחה ואף לא מדובר בהטעיה פוטנציאלית אלא בהטעיה במלוא מובן המילה ובהטעיה שנגרמת בכוונת מכוון. למבקשת עילה לתבוע את הפסקת ההטעיה. אין לצפות ממי שנהג לטפל במוסך המשיב וכל רוכש רכב או בעל רכב של מי מהיצרנים שרכביהם מיובאים על ידי המבקשת, לבדוק באינטרנט או בכל דרך אחרת, האם מדובר במוסך מורשה. אם קמה חובה על הלקוחות לבדוק אם מדובר במוסך מורשה אזי גם קמה על המוסך החובה ליידע את הלקוחות שלא מדובר במוסך מורשה. ככל שנטען, כי קיימים מוסכים לא מורשים אחרים שגם הם עושים שימוש בסימנים נשוא העניין, הרי שהמשיב שונה מהם בכך שהיה בעבר מוסך מורשה.

3. התנהלות המשיב מהווה גניבת עין כאמור בסעיף 1(א) לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999. לעולה זו שני יסודות, מוניטין והטעיה אשר מתקיימים במקרה זה. לעניין יסוד מוניטין, המשיב אישר, כי מרבית הלקוחות הרוכשים את כלי הרכב שמייבאת המבקשת לארץ, מעדיפים שרכבם יטופל במוסך מורשה. המבקשת מתייחסת להמרצת פתיחה הנ"ל שהגיש המשיב ובה בקשה להאריך את יחסי החרשאה עם המבקשת. לעניין יסוד הטעיה, גם לגביו מדובר במבחן אובייקטיבי שלא דורש הוכחת הטעיה בפועל. כל שעל המבקשת להוכיח, כי נותן השירות (המשיב) יוצר מצג כאילו השירות שהוא נותן קשור לבעל המוניטין, היא רשת המוסכים המורשים שמפעילה המבקשת. די בהצבת אותם שלטים, כדי ליצור את אותו מצג.

4. סימן המסחר של פולקסווגן הוא סימן מסחר רשום כהגדרתו בפקודת סימני המסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972 (המבקשת הגישה לצורך העניין, את מב/6, הוא פרטי סימן רשום מתוך אתר האינטרנט של משרד המשפטים). סימן מסחר זה רשום על שם יצרן הרכב אשר ייפה את כוחה של המבקשת לנקוט בכל הליך משפטי מתאים כנגד מי שעושה שימוש שלא כדין בסימן המסחר הרשום (נספח א' של המבקשת). במקרה זה, לא חלה למשיב הגנת "שימוש אמת" על פי סעיף 47 לפקודה דנא.

5. התנהלות המשיב מהווה תיאור כוזב כאמור בסעיף 2 לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999. בנוסף לשלטים, בפרסומים יזומים מטעמו של המשיב, בשני מועדים בעבר ולאחר ביטול ההרשאה, פעל המשיב במפורש באופן הבא בגדר תיאור כוזב. המשיב פרסם מודעה בעיתון "גל גפן" ושלח גלויות ללקוחות, כאשר באילו הציג מצגי שווא לפיהם ממשיך המוסך לשמש כמוסך מורשה מטעם המבקשת.

6. המשיב עושה שימוש במוניטין של אחר, גורם לתחרות בלתי הוגנת וכך מתעשר שלא כדין על חשבון המבקשת. התשתית העובדתית שנפרסה בהמרצת הפתיחה מקימה גם סעד של צו מכוח דיני עשיית עושר ותחרות לא הוגנת.

7. המשיב מנצל המצב החדש שנוצר בצו המוסכם שנחתם בין יבואני הרכב לממונה על הגבלים עסקיים שכן הטיפול השוטף אותו הוא מבצע בתשלום אינו שולל את תוקפה של תעודת האחריות.

עיקר טענות המשיב:

1. המשיב שם במרכז טענותיו התייחסותו לעילת התביעה מכוח פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972. פקודת סימני מסחר, מקנה זכות קניינית לבעליו של סימן רשום בדגש על הדיבור "בעל" בסעיף 57 לפקודה. המבקשת לא טענה, כי הינה בעלת הסימן הרשום. אף לא נטען, כי נרשמה לזכות המבקשת העברה של הסימן הרשום על פי הוראות סעיפים 48-49 לפקודה. כדי שתיווצר זכות קניינית כלפי צד שלישי, נדרש רישום. לחילופין, אותו מכתב שצרפה המבקשת להמרצה בנספח א', הוא מכתב מאת חברת פולקסווגן למבקשת בעניין סימן המסחר שלה, 'עמוס' (לשון ב"כ המשיב, סעיף 7 לסיכומי המשיב) ולפיכך חסר ערך ראייתי כלשהו או אינו עולה כדי הראיה הנדרשת. כמו כן, אותו מסמך מתייחס לסימן המסחר רק של פולקסווגן ולא לגבי אודי וסיאט.

2. לחילופין, זכות התביעה על פי פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972, מותנית בהוכחת קיומו של סימן רשום. הדרך להוכחת סימן הרשום הוא בהצגת תעודה החתומה בידי הרשם לעניין הרישום (סעיפים 64 ו-65 לפקודה). המשיב חולק על הגשת מב/6 והחלטת בית המשפט בקשר לכך (המדובר בתדפיס מאתר האינטרנט של משרד המשפטים ובהחלטת בית המשפט נאמר, כי "לכאורה מהווה תעודה הנחזית כחתומה בידי רשם סימני המסחר, ועונה הוא על הדרישה שבסעיף 65", מתוך החלטת בית המשפט בפריטכל הישיבה מיום 7.11.06, עמ' 33, ש'2-1). אין, לטענת המשיב, לתת ל-מב/6 משקל כלשהו. את הביטוי "תעודה הנחזית כחתומה בידי הרשם" בסעיף 65 יש לפרש באופן דווקני, היינו נדרשת חתימה ממש, הנחזית להיות חתימת ידו של הרשם. לחילופין, גם אם המדובר ברשומה מוסדית, הרי שאין בה כדי להוות תחליף לתעודה חתומה בידי הרשם הנדרשת על פי סעיף 65 לפקודה. לחילופין, גם אם יינתן משקל ראייתי ל-מב/6 הרי שאין הוא מהווה ראיה לזכות כלשהי של התובעת, אלא לכל היותר לזכות מי מיצרני הרכב שהם בעלי הסימנים הרשומים (ככל שאכן מדובר בסימנים רשומים).

3. לחילופין, חל על המשיב הסייג של שמירה על שימוש אמת על פי סעיף 47 לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972. טענות המשיב שהעלה בסיכומיו בהקשר לתחולת הגנה זו כמובא להלן, משמשות, למעשה, טענות הגנה גם באשר לעילות אחרות בתובענה. המשיב אינו מציג עצמו כמוסד מורשה של המבקשת. המשיב משתמש בשם ובסמל של יצרני הרכב כדי לתאר את סוג המכונות שבתיקון הוא מתמחה אשר הן מתוצרת פולקסווגן, אודי וסיאט. אין בשימוש בסימנים אילו כדי להטעות את הציבור. תדרך להעביר לידיעת הציבור את העובדה, כי המשיב מומחה לתיקון מכונות מתוצרת זו, היא על ידי שימוש בשמות הדגמים ובסמליהם. המבקשת מספקת לכל רוכש רכב ממנה, רשימת מוסכים מורשים שלה וכן מפרסמת את רשימת המוסכים באתר האינטרנט שלה. המבקשת מחקה את המשיב מרשימה זו ואף פרסמה מודעה

בעיתון בקשר לכך. המבקשת גם יכולה לאתר את כל חלקות שטיפלו ברכביהם אצל המשיב בהיותו מוסך מורשה, לפנות אליהם ולהודיע להם, כי המשיב אינו עוד מוסך מורשה. לכן, לא יכול להיות מצב שלקוח ייכנס למוסך של המשיב, בסברו כי הוא נכנס למוסך מורשה. ועוד, ממילא, כשמדובר בתיקון באחריות, המשיב לעולם לא יבצע את התיקון כיוון שאיש לא ישלם לו עבורו.

4. למשיב זכות קניינית בשלטים. השלטים נרכשו על ידי המשיב בתמורה. לא הובאה כל ראיה כאילו המדובר במחיר עלות, ובכל מקרה לא נגרם למבקשת חסרון כיס. אין בידי המבקשת להצביע על התחייבות של המשיב להסיר את השלטים אם יפסיק להיות מוסך מורשה. טענות המבקשת להסרת השלטים מכוח ההסכם בין הצדדים, אילו טענות שנשמעות לראשונה בסיכומים ומהוות הרחבת חזית.

5. לעניין עוולת גניבת עין, לא הוכיחה המבקשת איזה משני יסודות העוולה, מוניטין והטעיה. המדובר בשאלה אם הציבור מזהה את מתן השירות של תיקונים לכלי רכב מסוג פולקסווגן, אודי וסיאט, כשירות הניתן על ידי המבקשת באופן ייחודי. על המבקשת היה לטעון ולהוכיח, כי הצגת שלט עם סמלי היצרנים, מתקשר אצל הציבור 'באופן חד ערכי' (בלשון ב"כ המשיב, סעיף 34 לסיכומי המשיב), כמוסך מורשה של המבקשת. המבקשת לא ביססה כלל בראיות את הטענה העובדתית, כי שלטים עם סמלי היצרנים נתפסים בעיני הציבור כמשקפים דווקא מוסך מורשה של המבקשת, במובחן ממוסך הנותן שירות לכלי רכב אלה. לעניין אותה מודעת פרסום בעיתון "גל גפן", המדובר 'בפרסום יחיד' (לשון ב"כ המשיב, סעיף 37 לסיכומי המשיב) שנעשה שנתיים קודם להגשת המרצת פתיחה זו ומאז אין המשיב מציג עצמו כמוסך מורשה ואינו יוזם פרסומים כלשהם בעניין זה. השאלה אם יכול המשיב להביא בדרך אחרת שלא באמצעות שימוש באותם שלטים, לידיעת ציבור בעלי הרכב, כי במוסכו מטפלים ומתקנים כלי רכב מתוצרת פולקסווגן, אודי וסיאט, איננה רלוונטית כלל לענייננו.

6. לעניין טענת המבקשת להטעיה מכוח סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, בנוסף לטענות הגנה של המשיב לעיל שרלוונטיות גם לכאן, מדגיש המשיב בהקשר עילה זו, כי בעל רכב יכול לבדוק ברשימת המוסכים המורשים אותה קיבל מהמבקשת כשרכש את הרכב, לבדוק באתר האינטרנט של המבקשת, לברר אצל המבקשת, או לשאול את המשיב עצמו אם הוא מוסך מורשה.

7. באשר לטענת המבקשת בדבר תיאור כוזב על פי סעיף 2 לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999 לעניין המודעה בעיתון "גל גפן", הובאה התייחסות המשיב לעיל. לעניין הגלויה (מב/4) "יתכן שבתום לב נשלחו לאחר תום ההרשאה" (סעיף 56 לסיכומי המשיב, הדגשה במקור). כוונת המבקשת בטענותיה לגבי מסמכים אילו, 'ליצור 'אווירה' נגד המשיב ולהדביק לו תווית של 'מעוול סדרתי' (בלשון ב"כ המשיב בסעיף 57 לסיכומי המשיב), זאת לצורך השפעה על המחלוקת בקשר לשלטים.

8. באשר לטענות המבקשת להתערבות לא הוגנת, סעיף 3 לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999, המדובר בטענות סתמיות כוללניות וחסרות ביסוס ראייתי. בסיכומים המבקשת זנחה טענות אילו. מנגד העלתה המבקשת בסיכומיה טענה חדשה – שימוש במוניטין ותחרות בלתי הוגנת. המדובר בהרחבת חזית. כמו כן, קשה לראות בפעולה 'פסיבית' (בלשון ב"כ המשיב סעיף 51 לסיכומי המשיב) של הימנעות מהסרת שלטים כעשיית תחרות והתעשרות. עוד, יש להבחין בין טענה של שימוש במוניטין והתעשרות שלא כדין לבין טענה של פגיעה במוניטין.

1. דיון

עיקר המחלוקת נסבה על אותם השלטים המוצבים אצל המשיב, אילו שלטים המוצבים אצלו משך שנים כמופיע במוצג מב/2.

המשיב, מר חגי, העיד, בין היתר, (ש' 1-5 בע' 16 לפרוטוקול מיום 7.11.06):

"ש. השלטים האלה שאתה כותב בהם שאתה נותן שרות, כמה זמן תלויים אצלך במוסך?

ת. קשה לי לדעת בדיוק, אבל מס' שנים לא מבוטל.

ש. בתק' שהיית מוסך מורשה היו אותם שלטים?

ת. כן."

כאמור, צילומים המעידים על הצבת השלטים אצל המשיב הוגשו לתיק בית המשפט (מב/2). מהצילומים נראים כמה שלטים: בתמונה אחת (העליונה), נראים שלושה שלטים, על אחד מופיע הסימן המזהה את יצרן הרכב סיאט (כתובה האות S והמילה SEAT), כתובים בצורה המייחדת את הסימן, בצבע לבן על רקע כחול, בצילום מוסתר חלק ארי מהכיתוב, על שלט שני, הסימן המזהה את יצרן הרכב אודי (מופיע הסימן המוכר ותחתיו הכיתוב Audi), בצורה המייחדת את הסימן, בצבע אדום על רקע אפור, על שלט שלישי מופיע הסימן המוכר המזהה את פולקסווגן (בצבעים כחול לבן על רקע שלט בצבע אפור) ותחתיו כחלק מהשלט מופיעה המילה "שרות". רוחב השלט "שרות" כרוחב השלט הנושא את הסימן של פולקסווגן וכשלט הנושא את הסימן של אודי. סימני היצרן Audi וסימני היצרן פולקסווגן מובלטים לא רק בצבע אלא גם בהיותם בולטים מעל משטח השלט קרי כי השלטים הם בעלי שלשה ממדים במובדל משלט דו ממדי. החזות הכוללת של שלטי היצרנים ואופן הצגתם ביחד עם המילה "שרות" המופיעה מתחת לשניים מן השלטים, מקנה תחושה כי המדובר בשלטים "מקוריים" במובדל משאר השלטים כדלהלן, לרבות משום איכות השלט וההדפסה שעליו (שלטים אילו יכנו להלן – "השלטים המקוריים"). בתמונה שנייה (התחתונה), נראה גג המבנה עליו שלט גדול בו הכיתוב "יוסי פולקסווגן" (בצבע לבן על רקע כחול) ובקצה השלט נראה במטושטש ובצבע דהוי הסימן המוכר של חברת פולקסווגן, בקצה השני נראה איזה סימן לא ברור, בצבע אדום. בצילום התחתון נראה שלט נוסף מעל למעין כניסה, עליו כתוב "יוסי פולקסווגן" (בצבע כחול על רקע אפור). אחזור ואציין, בעלי הדין אינם חלוקים על עצם העובדה, כי אותם סימנים המזוהים עם סימני יצרני הרכב האמורים, הם אכן הסימנים המוכרים כסימני אותם יצרני רכב.

המבקשת הפנתה חיציה כנגד המשיב גם בהתייחס לשני פרסומים יזומים מטעמו בשני מועדים בעבר. המדובר במודעה שפורסמה בעיתון "גל גפן" מיום 14.11.02 (צורפה בנספח י' להמרצה). במודעה זו נכתב, בין השאר, "מורשה ברשת צ'מפיון מוטורס". בנוסף, נראים במודעה, בחלק

השמאלי העליון שלה, הסימנים המוכרים של שלושת יצרני הרכב נשוא העניין. פרסום שני, עניינו בגלויות שנמסרו למשיב על ידי המבקשת (עוד כאשר שימש כמוסך מורשה), ששלח המשיב לקוחות, לטענת המבקשת, לאחר שנסתיימה הרשאתו מלשמש כמוסך מורשה (דוגמת גלויה מב/4). בגלויה נכתב, בין השאר, "יום טיפול בצימפיון". בנוסף, מופיעים בגלויה, בחלק השמאלי העליון שלה, הסימנים המוכרים של יצרני הרכב בהם עסקין.

על בסיס אילו, השלטים והפרסומים, מושתתת עיקר התובענה.

הטעיה מכוח סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

לשונה של הוראת חוק זו:

"2. איסור הטעיה

(א) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה - העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן - הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות; ..."

סעיף 31 (1א) לחוק זה קובע:

"הזכות לסעדים בשל עוולה כאמור נתונה לצרכן שנפגע מהעוולה, וכן לעוסק שנפגע, במהלך עסקו, מהטעיה כאמור בסעיף 2."

סעיף 1 לחוק זה מגדיר עוסק וצרכן:

עוסק מוגדר - "מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן"
צרכן מוגדר - "מי שקונה נכס או מקבל שירות מעוסק במהלך עיסוקו לשימוש שעיקרו אישי, ביתי או משפחתי"

במקרה דנן, לאור סעיפים 31 (1א) ו-1 הנ"ל, עולה, כי למבקשת עומדת זכות לטעון לסעדים בגין עוולת הטעיה בחוק הגנת הצרכן מצד המשיב. המבקשת הנה עוסק שטוענת לפגיעה בעסקה, בשירות רשת המוסכים המורשים שמספקת לקוחותיה, כתוצאה מהתנהלות המשיב. הטעיה לקוחותיה של המבקשת משמעה, למעשה, גם פגיעה במבקשת עצמה, כמי שאפשר לראותה לצורך העניין, מחויבת כלפי לקוחותיה בקשר לשירות זה של מוסכים מורשים.

כמו כן, במקרה דנן, טענות המבקשת מתייחסות למהות וסוג השירות הניתן על ידי המשיב, היינו, "עניין מהותי" כהגדרתו בחוק כאמור.

האם התקיימה מצד המשיב "הטעיה" כלפי לקוחות המבקשת על פי חוק זה?

על המסגרת הנורמטיבית של איסור "הטעיה" ומהותה ראו:

דנ"א 5712/01 - יוסף ברזני נ' בזק - חברה ישראלית לתקשורת . תק-על 2003(1), 847, עמ' 849:

"האיסור איסור הוא על התנהגות, ועוסק עובר על לאו של איסור הטעייה גם אם דבר שהוא עושה - במעשה או במחדל - אך "עלול להטעות" צרכן, קרא, גם אם איש לא הוטעה כלל מאותו דבר שעשה."

באשר למהותה של "הטעייה" לפי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן פסק בית המשפט העליון ב-רע"א 2837/98 ארז נ' בזק בע"מ, פ"ד נ"ד (1) 600:

"הטעייה היא הצהרה כוזבת. ההטעייה נוצרת כאשר קיים פער בין הדברים הנאמרים (או המוסתרים) לבין המציאות. הטעייה יכולה ללוש שתי צורות: האחת, הטעייה במעשה על דרך של מצג שווא הכולל פרטים שאינם תואמים את המציאות; השנייה, הטעייה במחדל, קרי: אי-גילוי פרטים מקום שיש חובה לגלותם (ראו: ג' שלו דיני חוזים (מהדורה שניה, תשנ"ה) 225; ד' פרידמן ונ' כהן חוזים (תשנ"ג, כרך ב') 787). (פסקה 8 לפסק הדין).

בעניין שבפניי, עד המבקשת, מר עודד פייגין העיד, בין היתר, בעדותו (ש' 20-6 בע' 13 לפרוטוקול מיום 7.11.06):

"שאלת בית המשפט"

ש. איך מתבצעת ההטעייה?

ת. היום יש כמה מרכיבים כשלקוח נכנס למוסך, ברכבים היותר חדשים הם מאד מורכבים, הרבה אלקטרוניקה ומחשב באוטו, קיימת היום ברכבים עם המותגים שלנו תקשורת ישירה עם היצרן, ולפני שאתה יכול לפתוח בורג ברכב אתה יוצר קשר עם היצרן ואז אתה מקבל אישור להתחיל העבודה. הסיבות רבות - מעקב אחרי סטטיסטיקות לראות אם יש תקלה אפיינית... בשימוש בחלקים עושים שימוש רק בחלקים מקוריים ו/או בחלקים אשר אושרו על ידי היבואן. זאת אומרת כשאנו מחליטים לעשות שימוש בחלק לא מקורי, הכוונה מגרמניה, החלק נבדק. אין שום שליטה באיזה סוג חלקים עושים שימוש במוסכים אחרים, כבר יש פה הטעייה. כי כשלקוח נכנס למוסך שהוא חושב שזה מוסך ברשת, וחושב כך מתוך השלטים עם הסימנים, ופרסומים, ואמירות. על אחת כמה וכמה מוסך שהיה ברשת, והלקוח מכח האינרציה ממשיך לבוא. אם לא אומרים לו שהמוסך לא משמש כבר במוסך ברשת, אין סיבה שיחשוב אחרת. צ' מפיון מעבירה את המכונאים הרבה מאד הדרכות, יש מאות שעות הדרכות, ומוסך שלא ברשת..."

כך אמר, ביו היתר, בעניין זה המשיב, מר יוסף חגי בעדותו (ש' 6-1, בעמ' 21 לתמליל הפרוטוקול מיום 7.11.06):

"לשאלת בית המשפט אם האמצעי הפרסומי היחיד זה השלט התלוי על המוסך, אני משיב שהלקוחות שרואים את השלט יודעים שבמוסך זה מתקנים פולקסווגן ואאודי, כמובן יש מפה לאוזן, לקוח מביא לקוח. זה פרסום עקיף, ומוניטין. לשאלת בית המשפט אם יש פרסום בעיתון, שלט, רדיו, אני משיב שלא - רק הסמלים שיוצרים כך שבמוסך מתקנים פולקסווגן. וזה הדבר היחיד."

בקטע אחר בעדותו של מר חגי (ש' 7-4 בעמ' 27 לתמליל הפרוטוקול מיום 7.11.06) אמר:

- ש. אחת מטענותיך שאינך מסיר את השלטים כי ניתן להבין מהשלטים האלה שאתה מתמחה בטיפול בכלי רכב מסוג פולקסווגן ואאודי.
- ת. נכון. "
- ובהמשך (שם, ש' 14-21):
- ש. אתה טוען שהדרך היחידה שיוכלו ללמוד על כך היא באמצעות השלטים שהצבת?
- ת. נכון.
- ש. אתה גם אומר שאין דרך נוספת, זו הדרך היחידה?
- ת. אתה מנסה להטעות אותי. בודאי שיש דרכים נוספות.
- ש. למה שלא תפעל באותן דרכים נוספות?
- ת. כרטיס הביקור שלי הוא כרטיס הכניסה הראשוני למוסך – זה השלטים, לקוח שיועד שמטפלים ברכבים האלה... לשאלת בית המשפט למה שלא אכתוב מוסך זה מתמחה בפולקסווגן, אאודי, סיאט – השלטים יהיו פחות אמינים ללקוח..."
- בתוך כך, המשיב, מר יוסף חגי בעדותו (ש' 6-8 בע' 20 לפרוטוקול מיום 7.11.06) הסביר לתפיסתו חשיבות ההרשאה מטעם המבקשת והפגיעה בו מביטולה:
- ש. אתה התנגדת לביטול כיוון שטענת שביטול ההרשאה יגרום להרס מוחלט של המוסך שלך. אתה מסכים איתי?
- ת. כן, חשבתי שיפגע בעסק..."
- ובהמשך (שם, ש' 17-19):
- ש. למה ביטול הרשאה מוביל לכך שתאבד את לקוחותיך?
- ת. ברגע שאתה לא מוסך מורשה ולקוחות יודעים מזה, חלק מהלקוחות שלך לא יכנסו, ולקוחות חדשים לא יבואו"
- כמו כן, בעניין זה, אישר המשיב בעדותו את הכתוב בתצהיר שהגיש במסגרת ההליכים המשפטיים מול המבקשת בעניין ביטול ההרשאה כפי שהוקרא בפניו – "חלק גדול מן הלקוחות במיוחד אלה שהם בעלי רכב משנתוני יצור חדשים יחסית אך ללא אחריות... מעדיפים לטפל במוסך מורשה ולכן לפחות חלק מלקוחות אלה יפסיקו לטפל אצלי לאחר שאפסיק להיות מוסך מורשה" (עמ' 21, ש' 17-23 לתמליל הפרוטוקול מיום 7.11.06).
- בסעיף 20.2 לתצהירו של המשיב במסגרת ההמראה שנקט בה כנגד המבקשת, נאמר "כי פרנסתי תלויה באופן מוחלט בהיותי מוסך מורשה של הנתבעת ולפיכך התוצאה של הפסקת מעמדי כמוסך מורשה תגרום להרס מוחלט של עסקי פיטורי עובדים ואיבוד מוניטין שבניתי במשך 20 שנה" (התצהיר צורף ב- מב/5).
- נכון הדבר, דעתי היא, כי עצם השימוש בלוגו המוכר לאו דווקא יוצר זיקה למבקשת ולרשת המוסכים המורשים שלה. אולם חזות השלטים, אופן עיצובם, איכות ההדפסה, עיצוב אופן תליית השלטים, כאשר מצטרפים לכך, הכיתוב "שרות" על אחד מהשלטים נשוא המחלוקת הממוקם באופן שנחזה כמשליך על כל סוגי הרכבים, והעובדה שהמשיב היה מוסך מורשה משך שנים רבות, קיים בכל זאת חשש לפער בין המציאות האמיתית, היותו של המוסך לא מורשה, לבין מה שציבור הלקוחות הרלוונטי יכול לטעות לחשוב, כאילו מוסך המשיב מורשה. במיוחד הדברים מתייחסים לגבי לקוחותיו לפני ביטול ההרשאה, שעלולים לחשוב, כי המשיב עודנו

מורשה מטעם המבקשת. יובהר, כי הכיתוב "שרות", כאשר הוא טבוע על השלט עליו הסימן המוכר, כחלק אינטגרלי ממנו, מחזק את הזיקה אל המבקשת, בבחינת השרות ניתן על ידי גורם הקשור והמורשה מטעם היצרן ונציגו בארץ. כמו כן, כאמור, המשיב היה משך שנים ארוכות מוסך מורשה מטעם המבקשת, וכך יש להניח נתפס על ידי לקוחותיו משך שנים גם "מפה לאוזן" בלשון המשיב, והשאר אתם השלטים, מעבירה את הרושם כאילו מה שהיה הוא שנשאר (בעיני מי שפקד את מוסך המשיב טרם ביטול ההרשאה).

במאמר מוסגר אוסיף, כי לא מן הנמנע, שהמשיב בעצמו מודע לכך שהצבת אותם השלטים, בנסיבות העניין, יכולה ליצור מצג שווא כאמור בעיני הלקוחות, במיוחד אילו טרם ביטול ההרשאה. למשיב עניין ברור אף לדבריו הנ"ל בקבלת הרשאה מהמבקשת. מכאן גם אפשר ללמוד על עניינו ליצור, לכל הפחות, עמימות באם הוא משמש מוסך מורשה מטעם המבקשת, הואיל ומצב מעין זה עשוי להועיל לו. תשובותיו בעדותו הנ"ל בקשר להגשמת התכלית בה הוא חפץ לדבריו, הצגת מומחיותו בתיקון כלי רכב מסוג זה, בדרכים אחרות לא דווקא על ידי אותם שלטים, אינה מסירה אפשרות זו.

נוכח האמור, אני תמים דעים עם המבקשת, כי בנסיבות העניין, בהתנהלות המשיב, קיים פוטנציאל הטעיה של ציבור הלקוחות הרלוונטי ועיקר הכוונה היא ללקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה. אבהיר, לא הונחה בפניי תשתית ראיינית בדבר תוצאות פוטנציאל ההטעיה, באם אכן בפועל הציבור מוטעה, בכך, ממילא אין צורך על פי הדין.

ועוד, המשיב מבקש להיתלות בכך שציבור הלקוחות יכול לבדוק אם הוא מורשה אם לאו באינטרנט או אצל המבקשת, או להיחשף למידע מהמבקשת בפרסומיה ובתכתובות שלה עם הלקוחות, וכיוצא באלו, ומשם לגלות, כי אינו מורשה מטעם המבקשת. מטלה זו של בדיקה ברשת האינטרנט קודם לביקור במוסך אינה סבירה, בוודאי שאינה סבירה לגבי לקוחות מן העבר אשר אין שום סיבה נראית לעין שבשלה יבקשו לבדוק את הרשאת המשיב מדי ביקור במוסך. בנסיבות העניין, המדובר לדעתי, בטענות שאינן בעלות משקל מרכזי. במקרה דנן, מובילים מכלול השיקולים המפורטים לעיל, אל המסקנה, כי בהמשך הצבת אותם שלטים קיים חשש להטעיה, כאמור במיוחד באשר ללקוחות המשיב עוד טרם ביטול ההרשאה.

גניבת עין לפי סעיף 1(א) לחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.

לשון סעיף זה:

" 1. גניבת עין

(א) לא יגרום עוסק לכך שנכס שהוא מוכר או שירות שהוא נותן, ייחשבו בטעות כנכס או כשירות של עוסק אחר או כנכס או כשירות שיש להם קשר לעוסק אחר."

המעוול הנפגע על פי הוראת סעיף 4 לחוק זה, הוא גם עוסק אחר אשר נפגע או ניזוק מהפרת החובה במהלך עסקו או בהקשר לעסקו.

כדי לזכות בתביעתה בעילה של גניבת עין על המבקשת לחוכיה, כי השירות אותו היא מספקת ברשת המוסכים המורשים רכש מוניטין וקיים חשש שציבור הלקוחות הרלבנטי יטעה לחשוב שהשירות אותו מספק המשיב הוא של המבקשת או קשור אליה.

ראו ע"א 5792/99 - תקשורת וחינוך דתי-יהודי נ' אס.בי.סי. פרסום. פ"ד נה(3), 933, עמ' 943-944.

"יעודה של עוולת גניבת עין - מהו? יעודה הוא להגן על מוניטין שרכש אדם בעסק - עסק שעניינו נכסים או עסק שעניינו שירותים. ראו: ע"א 634/89 אסי ריין נ' , Fuji Electronics Mfg Co. פ"ד מה(846, 837); 4) מיגל דויטש, "המפיץ הבלעדי והגנת המוניטין", משפטים כ(תשנ"א-525), (1991). שני תנאים מצטברים אלה נדרשים להיווצרותה של העוולה: אחד, מוניטין שיש לטובין או לשירותים של התובע, ושניים, חשש סביר להטעיית הציבור כי טובין או שירותים שמציע הנתבע לציבור - טובין או שירותים של התובע הם או שקשורים הם אליו. לא הוכח אחד משני יסודות אלה - לא-כל-שכן אם לא הוכחו שני היסודות גם-יחד - לא תקום העוולה של גניבת עין."

באשר ליסוד מוניטין, פרופ' פרידמן בספרו, דיני עשיית עושר ולא במשפט, תשמ"ב אומר בעמ' 279: "מוניטין [goodwill] הם בגדר קניין. מדובר למעשה, בשם מסחרי או בתדמית של עסק או אדם שהודות להכרה שקנה לעצמו קיים ציבור של לקוחות שיש לו עניין לרכוש ממנו מוצרים ושירותים."

בהקשר העניין שבפניי, מוקד הדיון, הוא במוניטין שירות רשת המוסכים המורשים שמספקת המבקשת, לגביו למעשה נטען לגניבת עין מצד המשיב, במובדל מהמוניטין של יצרני הרכב וסימניהם המוכרים.

לעניין מוניטין שירות של מוסך מורשה, דברי המשיב הנ"ל מתוך עדותו בפניי ובהליך שנקט בו כנגד המבקשת (הצהרתו בסעיף 20.2 שם המובא לעיל), ניתן לראות בהם משום הודאה של המשיב בעצמו, במוניטין הקיים בשירות אותו מספק מוסך מורשה מטעם המבקשת במובדל ממוסך שאינו מורשה. עוד אפנה, בהקשר זה, לדברי עד המבקשת, מר פייגין, המובאים לעיל, בדבר השקעת משאבים מצידה של המבקשת במוסכים מורשים, כגון מעקב אחר סטטיסטיקה של בעיות ברכבים המטופלים במוסכים מורשים, סיפוק חלקי רכב מקוריים למוסכים המורשים, הקשר הישיר עם היצרנים, העברת חדרות מקצועיות לעובדי מוסכים מורשים וכיוצא באלו. אני מוצא, כי יש בדברים אילו לתמוך במסקנה, כי למוסכים מורשים מטעם המבקשת מוניטין שלא קיים במוסכים שאינם מורשים. דומה כי בנסיבות אילו, ניתן להסיק, כי קם יסוד המוניטין הנדרש לעניין שירות של מוסך מורשה.

באשר ליסוד הטעיה, בעניין זה, הרי גם כאן כעולה מהאמור ב- ע"א 5792/99 הנ"ל, כמו לגבי הטעיה על פי חוק הגנת הצרכן, יש לבדוק אך חשש להטעיה ולא נדרש להוכיח הטעיה בפועל (כן ראו: ע"א 3471/98 סלים סאלם נ' חלבי ענתר, פ"ד נד(2), 681, שם נאמר - בעמ' 695-696 "המבחן לקיומה של הטעיה הוא מבחן אובייקטיבי, והוא קיומו של חשש סביר להטעיית

הציבור. בעניין זה אין דרישה להטעיה בפועל של צרכן זה או אחר, כאמור, די בסיכון לקיום הטעייה זו".

בע"א 261/64 פרו-פרו בייסקויט כפר-סבא בע"מ-מו-פרוביסק בע"מ נ' חב' ל' פרומין ובניו בע"מ, פ"ד כרך י"ח (3) 275, לצורך בדיקת הטעיה, נקבעו שלושה מבחנים: מבחן המראה והצליל, מבחן סוג הטובין וחוג הלקוחות ומבחן שאר נסיבות העניין.

בנסיבות העניין, בהמשך לקביעתי בדבר קיומה של הטעיה על פי העילה בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 מתבקשת המסקנה, כי קם יסוד הטעיה גם לעניין עוולת גניבת עין בחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999. עקב הותרת השלטים המקוריים במוסך, בשים לב לשיקולים הנוספים במקרה דנן שצוינו לעיל, נוצר חשש בלבול ציבור הלקוחות בין מוסך המשיב למוסכים מורשים מטעם המבקשת וחשש להטעיה ביחס לסוג השירות הניתן על ידי המשיב, במובן זה שקיים חשש שיוחס למשיב מונוטין השירות הניתן על ידי מוסך מורשה. כך בעיקר אם כי לא רק, ללקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה. בנסיבות העניין, נכון לדעתי, לצורך הדיון, לצאת מתוך הנחה, כי ציבור הלקוחות הרלוונטי, בודאי ציבור שנמנה על לקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה, יכול לסבור, כי מי שמשתמש בשלטים המקוריים עליהם הסימנים המוכרים כאמור, כאשר מתחת לשניים מהם מוטבע הכיתוב "שרות", אילו אותם השלטים טרם ביטול ההרשאה, עושה זאת מתוקף היותו מוסך מורשה מטעם המבקשת. אוסיף, כי בנסיבות העניין, סוג הלקוחות הנזקק לשירות מוסכי רכב כולל את הציבור האמור אולם גם את הציבור בכללותו על המשתמע מכך מבחינת כושר האבחנה המצופה ממנו (השוו בעניין זה, ע"א 715/68 פרו פרו בייסקויט כפר סבא בע"מ נ' ל' פרומין ובניו בע"מ, כג (2) 43 – "המדובר הוא במוצר נפוץ ביותר המקובל על כל שכבות העם והקונים הם אנשים מכל הסוגים לרוב נשים עקרות בית וילדים, שכושר האבחון שלהם הוא לעיתים מוגבל למדי. ככל שהמוצר נפוץ בקהל הרחב כן גדלה סכנת הערבוביה...". עמ' 51). כן אפשר עוד להניח, כי מדובר במקרים רבים בלקוחות חוזרים, על המשתמע מכך מבחינת החשש להטעיה של לקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה. יודגש, כי במקרה דנן, אין חולק, כי סימני הרכב על השלטים המוצבים אצל המשיב, הם הסימנים המזהים עם אותם רכבים, ומדובר באותם השלטים שהיו מוצבים אצל המשיב טרם ביטול ההרשאה. זאת אומרת, לעניין מבחן המראה הנ"ל, לעניין לקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה בהגיעם למוסך המשיב רואים הם את השילוט שהורגלו לראות כמקודם לרבות השלט עליו הכיתוב "שרות", מכאן אפשרות מעשית להטעייתם. גם כאשר ללקוחות חדשים, הותרת השלטים המקוריים, יכולה לקפל פוטנציאל להטעיה לגבי טיבו של המוסך באם הוא מוסך מורשה. מכל מקום, דעתי היא, כי פוטנציאל למצג שווא וגניבת עין בצבר נסיבות המקרה, בודאי קיים בהתייחס ללקוחות המשיב טרם ביטול ההרשאה.

תיאור כוזב על פי סעיף 2 לחוק עוולות מסחריות.

לשון הסעיף:

"2. תיאור כוזב

(א) לא יפרסם עוסק מידע ולא יגרום לפרסום מידע, אשר הוא יודע או שהיה עליו לדעת שהוא אינו נכון, לגבי עסק, מקצוע, נכס או שירות, שלו או של עוסק אחר (להלן - תיאור כוזב).
(ב) ..."

שימוש המשיב באותם שלטים מקוריים המוצגים אצלו בנסיבות המקרה דנן, הנו בגדר פרסום מידע שאינו נכון לגבי השירות הניתן על ידי המשיב, שכן הוא יכול ליצור מצג שווא העלול להטעות את ציבור הלקוחות הרלוונטי, ובמיוחד ציבור הלקוחות טרם ביטול ההרשאה, לחשוב, כי המדובר בשירות הניתן על ידי מוסד מורשה מטעם המבקשת ולא כך הוא. לפיכך, אני קובע, כי יש לראות בשימוש המשיב בשלטים אילו, במכלול נסיבות העניין כמתואר לעיל, כמקיימים את יסודות עוולת תיאור כוזב.

במקרה דנן, הואיל והסעדים המבוקשים הם צווי מניעה, היינו הליך הצופה פני עתיד, אינני מוצא לדון במחלוקות הצדדים באשר לפרסומי המשיב בעבר, המודעה בעיתון "גל גפן" (נספח י' להמרצה) ומשלוח הגלויות (מב/4). ביחס לפרסומים אילו, אף המשיב טוען, כי אינו יוזם פרסומים מסוג זה מאז, גם המבקשת לא טוענת לפרסומים כגון אילו מצד המשיב מאז.

2. ההסכם בין הצדדים

האם כנובע מההסכם, המשיב נדרש להסיר את השלטים שסיפקה לו המבקשת בעקבות ביטול ההרשאה? אציין, לא לגמרי ברור איזה מהשלטים הנראים בצילומים (מב/2) סופקו למשיב על ידי המבקשת. המשיב מאשר בעדותו כפי שיובחר להלן, כי "השלטים" סופקו לו על ידי המבקשת. לכאורה, מדברים אילו ניתן להסיק, כי הכוונה היא לכל השלטים התלויים אצלו. יחד עם זאת, ספק בעיני אם המבקשת סיפקה למשיב את השלטים המופיעים בצילום התחתון (במסמך מב/2) עליהם כתוב "יוסי פולקסווגן" ועל כן הדיון יתמקד בשלטים שכונו לעיל "השלטים המקוריים".

לצורך העניין באין ראיות על התחייבות מפורשת בכתב או בעל פה של מי מהצדדים בקשר לשאלה זו בזמנים הרלוונטיים, כאשר סוגיה זו אינה בדיוק מובהרת, המסגרת הנורמטיבית החלה היא תורת הפרשנות התכליתית של ההסכם. תכלית החוזה כוללת תכלית סובייקטיבית, היא התכלית שהצדדים לחוזה ביקשו להגשים. תכלית זו היא הכוונה האמיתית והמשותפת של הצדדים לחוזה כפי שהייתה להם בעת כריתת החוזה. תכלית החוזה כוללת גם תכלית אובייקטיבית, היא האינטרסים, המטרות והערכים שחוזה מהסוג או מהטיפוס של החוזה שנכרת, נועד להגשים. הפניה לתכלית האובייקטיבית נעשית כאשר התכלית הסובייקטיבית אינה מצליחה לפתור את הקושי שבפנינו ניצב השופט (ראו ג' שלו דיני חוזים - החלק הכללי (ירושלים, תשס"ה) 417-426, א' ברק פרשנות במשפט - פרשנות החוזה (ירושלים, תשס"א), 387-385, 403-405, 534-537).

המשיב העיד בחקירתו (ש' 15-9 בע' 18 לפרוטוקול מיום 7.11.06):
"ש. בינך לבין צ'מפיון היה הסכם הרשאה, שהם אפשרו לך את הזיכיון להיות מורשה. ההסכם הזה היה בעל פה נכון?"

ת. נכון.

ש. במסגרת הסכם זה קיבלת את השלטים. נכון?

ת. נכון.

ש. ההסכם הזה התבטל, בוטל. צ'מפיון ביטלה את ההסכם. נכון?

ת. ההסכם בוטל."

ועוד, העיד המשיב בחקירתו (ש' 16-17 בעמ' 17 לפרוטוקול מיום 7.11.06)

"ש. לפי דבריד, ברגע שהפכת למוסד מורשה, צ'מפיון סיפקה לך שלטים.

ת. בשלב מאוחר יותר, כן. במשך הזמן."

בנסיבות דין, ההסכם הוא הסכם הרשאה המעניק למשיב הזכות לשמש כמוסד מורשה מטעם המבקשת. נראה, כי בהעברת השלטים המקוריים מהמבקשת לידי המשיב, הצדדים ביקשו ליתן ביטוי חיצוני המעיד או לפחות טומן בחובו את פוטנציאל להעיד בעיני הפוקדים את מוסד המשיב על ההרשאה מטעם המבקשת, והדברים אמורים ב"שלטים המקוריים". ניתן לומר, כי בהתקשרות מעין זו, נדרש ביטוי חיצוני להסכם ההרשאה, והשלטים המקוריים, בין השאר, משמשים עדות לכך. משמעות הדברים היא, כי באין הרשאה, ממילא גם אין מקום עוד לביטוייה של ההרשאה, וכעולה מניתוח הדברים לעיל, בנסיבות העניין, בהשארת אותם השלטים, במיוחד באשר ללקוחות המשיב לפני ביטול ההרשאה, קיים ביטוי פוטנציאלי של הרשאה מטעם המבקשת. אני סבור, כי אין זה מתקבל על הדעת, לייחס למבקשת בעת כריתת הסכם ההרשאה עם המשיב וסיפוק השלטים המקוריים לו, הסכמה מצידה, כי המשיב ימשיך לעשות שימוש בשלטים המקוריים לאחר ביטול הסכם ההרשאה, במצב דברים המקפל פוטנציאל להטעיה. כמו כן, כעולה מעדות מר פייגין הנ"ל, המבקשת משקיעה ומטפחת המוסכים המורשים שלה, וניתן לראות בסיפוק השלטים המקוריים חלק מכך. לדעתי, אין לייחס למבקשת כוונה שאותם שלטים מקוריים שסופקו למשיב במסגרת זו, יוותרו תלויים במקומם לעיני קהל הלקוחות, משעה שהמשיב חדל מלשמש כמוסד מורשה מטעמה של המבקשת.

ועוד, מעדות המשיב הנ"ל עולה, שהצדדים התקשרו ביניהם **ובמסגרת זו**, אף לדברי המשיב עצמו, ניתנו השלטים המקוריים. במילים אחרות, הזכות לעשות שימוש בשלטים המקוריים שלובה ונובעת מעצם ההרשאה של המבקשת למשיב, לשמש כמוסד מורשה מטעמה. כך, כאשר ההרשאה באה אל סיומה, ביחד איתה, גם באה אל קיצה זכות השימוש בשלטים המקוריים, על ידי המשיב. גם אם למשיב זכות קניינית בשלטים הרי השימוש בהם צריך שיעשה באופן שעולה בקנה אחד עם העובדה משעה שפקע הסכם ההרשאה, על אף בעלות המשיב בשלטים המקוריים, אין הוא יכול להמשיך לעשות בהם שימוש. כך הן משום ההבנה המובנית שבסכם ההרשאה כאמור והן בשל כך כי כל עוד יישארו תלויים יכולים הם להטעות את ציבור הלקוחות לחשוב כי המדובר במוסד מורשה על אף פקיעתה של ההרשאה. ודוק, אין ההטעיה נובעת מעצם השימוש בסימנים המזהים עם יצרני הרכב האמורים אלא משום החזות הכוללת של השילוט בצירוף שלט הנושא את המילה "שרות" והעובדה כי שלטים אילו שימשו את המשיב בתקופת חיותו מוסד מורשה. המשך השימוש בשלטים המקוריים, הגם זכות הבעלות שבהם ככל שזו נותרה של המשיב כטענתו, הרי הוא שימוש שלא בתום לב, בניגוד לתכלית אשר לשמה נמכרו לו שלטים אילו ולהרשאה שניתנה לו בקשר עם השימוש בהם.

משכך, דעתי היא, כי עם תום ההתקשרות בין הצדדים, המשיב אינו יכול עוד להציב השלטים המקוריים ועליו לפעול להסרתם.

יצוין, כי במסגרת תובענה זו, אין מקום להידרש לכל הקשור בסוגיית טענות השבה של זכויות שונות של הצדדים, לרבות השבת השלטים המקוריים או תמורתם. יצוין בהקשר זה כי העיקרון הכללי הוא, שצד לא יזכה בסעד שלא עתר לו (ראו אורי גורן **סוגיות בסדר דין אזרחי**, הוצאת סיגא, הוצאה שמינית (תשס"ה-2005), פרק ה', סימן ח'). משאמיתי כך אציין כי המבקשת היתה נכונה להעביר לידי המשיב מחצית מסכום ששילם בגין השלטים המקוריים כשסכום זה משוערך להיום בתמורה להשבת השלטים המקוריים לידיה. דומה כי הסדר זה, ראוי הוא.

סימן מסחר רשום

ההלכה הפסוקה, כפי שנקבעה במספר רב של פסקי דין, קובעת, כי זכות תביעה באשר לפגיעה בזכות השימוש בסימן מסחר ניתנת רק בידי בעל הסימן עצמו והזכות לתבוע על הפרתו נתונה לו, ולו בלבד. (ראו ע"א 364/74 **דוידוביץ נ' מירומית בע"מ**, פ"ד כ"ט(1), 707 וכן ע"א 650/80 **אמפיסל (ישראל בע"מ) נ' נעימי**, פ"ד ל"ז(3), 787).

סעיף 57 (א) - "תובענה על הפרה" - לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972, קובע כך: **"בעל סימן מסחר רשום או בעל סימן מסחר מוכר היטב רשאי להגיש תובענה על הפרה; לא ייזקק בית המשפט לתובענה על הפרה לגבי סימן מסחר שאינו רשום ואולם לעניין סימן מסחר מוכר היטב רשאי הוא להיזקק לתובענה על הפרה לגביו אף אם אינו רשום."**

פסק הדין ע"א 650/80 בעניין **אמפיסל הנ"ל**, אינו מכריע בשאלה אם בעל סימן מסחרי רשאי ליפות כוחו של אחר, לתבוע בשמו על הפרת הסימן המסחרי, כפי שכתבה כב' השופטת מ. בן-פורת (פסקה 2 לפסק דינה):

"הוראת החוק בסעיף 57 (א) לפקודה אינה ניתנת להתנאה, שכן רצון המחוקק הוא ואין לעקוף את דברו. יחד עם זאת ייתכן - שאלה שאינה דורשת הכרעה בענייננו - שבעל הסימן יכול לייפות את כוחו של אחר, לרבות המורשה הרשום של אותו סימן, לתבוע בשמו ובמקומו, היינו כנציגו. במקרה כזה, על הנציג לפרש בכתב התביעה, שהוא פועל כשלוחו של בעל הסימן. כך או אחרת, קיימת היריבות רק בין בעל הסימן בלבד לבין מי שהפר את סימנו."

אין מחלוקת בעניין שבפניי, כי המבקשת אינה רשומה בעצמה בפנקס סימני המסחר כבעלת מי מסימני המסחר של יצרני הרכב נשוא העניין (ככל שכלל קיים רישום בישראל של אותם סימנים, עניין שהצדדים חלוקים לגביו). המבקשת צרפה בנספח א' להמצאה, מכתב שלטענתה מהווה יפויי כוח לנחל הליך משפטי מטעם חברת פולקסווגן (VOLKSWAGEN AG) בעילה זו של הפרת סימן מסחר רשום. בנסיבות העניין, מוצדקות לדעתי טענות המשיב בדבר חוסר הבהירות בקשר ליפויי כוחה של המבקשת לטעון בעילה זו. לסבר את האוזן, ראו עדותו מר עודד פייגין (ש' 11-21 בע' 6 לפרוטוקול מיום 7.11.06):

"ש. אני מפנה אותך לנספח א' לתצהירך. המכתב עליו דיברנו קודם. המסמך הזה מתייחס לסימנים המסחריים של פולקסווגן ?

ת. נכון.

ש. לא של אודי וסיאט.

ת. נכון.

ש. בכותרת של ה"פ שלכם המבקשת שמה צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ. זה שמה של המבקשת?

ת. כן.

ש. איך אני יכול לדעת, כתוב בשורה 3 לגוף נספח א', צמפיון מוטורס LTD שזה שייך לאותה חברה?

ת. אין עוד צ'מפיון מוטורס לדעתי. אני לא יודע.

ש. קיימות לפחות 4-5 חברות הקשורות ובהן השם צ'מפיון מוטורס.

ת. יתכן, אם נחוצה הבהרה מחב' פולקסווגן העולמית שצ'מפיון מוטורס ישראל בע"מ הם היבואנים בישראל, אין בעיה."

ובהמשך מעיד מר פייגין:

"ש. אתה לא יודע מידיעה אישית שהחתומים על המסמך הם בעלי זכויות חתימה בחב' פולקסווגן?

ת. לא יכול לאמר לך.

ש. אני מפנה אותך לש' 1 של נספח א', אני מצטט (אנגלית). אני מפנה למילים TO USE

THE TRADE MARK. לאיזה טרייד מרק הכוונה במסמך זה?

ת. הסימנים המסחריים של חב' פולקסווגן. אני לא יודע איך רואים זאת מתוך המסמך.

ש. אדם שלא מכיר את הסימנים המסחריים שבהם מדובר, לא יכול לדעת באילו סימנים מדובר כאן.

ת. מתוך המסמך אי אפשר לדעת."

(בעמ' 7, ש' 11-2, תמליל הפרוטוקול מיום 7.11.06)

דברים אילו מעלים שורה של ספקות ביחס לאותו יפויי כוח לכאורה לצורך תביעה מכוח טענה להפרת סימן מסחר – מי חתום עליו ומה מקור סמכותו, לאיזה סימן או סימנים הוא מתייחס, האם הוא מופנה למבקשת. נוסף לכך, מסמך זה כלל לא מתייחס לסימנים של אודי וסיאט ולכאורה, המבקשת טוענת מכוח עילה זו גם בהתייחס לסימנים אילו.

יוצא אם כן, מבלי להידרש לשאלה באם בעל סימן יכול לייפות את כוחו של אחר לתבוע בשמו ובמקומו בעילה זו, שתביעת המבקשת, על סמך עילה זו לא מבוססת דיה, זאת בהעדר יפויי כוח מתאים.

אציין, כי בנסיבות אילו, אינני נדרש, לגבי עצם הוכחת רישומו של הסימן על שם חברת פולקסווגן, להוסיף על החלטתי מיום 7.11.06 בהתייחס לתדפיס מאתר האינטרנט של משרד המשפטים כפי שהוגש על ידי המבקשת (מב/6).

לצורך הדיון ובהתחשב בקביעות המפורטות לעיל לגבי העילות המשפטיות האחרות שהעלתה המבקשת, הרי שדחיית טענות המבקשת בעניין זה, אינה כשלעצמה שומטת בסיס התובענה בכללותה. כלומר, נקודת הכובד של הסכסוך בין הצדדים בעניין שבפניי, אינה נעוצה דווקא בסוגיה זו, של הגנה על סימנים מסחריים רשומים שלטענת המבקשת קיימים, ולה זכות לטעון לגביהם.

שימוש והתעשרות ממוניטין של אחר ותחרות לא הוגנת.

בסוגיה זו, דעתי היא, בהינתן העובדות המובאות בהמרצה, כי אין מקום לדון בטענות שעלו לראשונה בסיכומים. יתרה מכך, הקושי מבחינה זו אינו רק באי ציון עילות אילו עם הגשת ההמרצה, אלא הוא נעוץ בכך שהמבקשת לא שטחה בהמרצה תשתית עובדתית מתאימה ומספיקה המקימה עילות אילו. לעניין טענות התעשרות המשיב ממוניטין המבקשת, מדובר בטענות הממוקדות בהפקת טובות הנאה בהן זוכה המשיב לטענת המבקשת, מעבר ובמובדל מהטענות האחרות בתיק שמטילות עיקר יהבן על הפגיעה במבקשת ובלקוחותיה. בנסיבות העניין, תקנה 74 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, אינה יכולה לסייע למבקשת בעניין זה. מכל מקום, בנסיבות העניין, אין בטענות המבקשת בעילות אילו כדי לשנות את התוצאה בכללותה של פסק הדין. אני מקבל את טענת המשיב בעניין זה, כי עוולות נטענות אילו, מהוות הרחבת חזית אסורה, ולפיכך אין להתייחס אליהן.

באשר לטענות המבקשת להתערבות לא הוגנת, על פי סעיף 3 לחוק עוולות מסחריות, מקובלת עלי טענת המשיב, כי טענה זו נטענה על ידי המבקשת באופן כוללני ולא מבוסס דיו ולמעשה נזנחה על ידה בסיכומים.

לפני סיום כתיבת פסק הדין, אבהיר, כי המשיב אינו יכול להיבנות מטענותיו בדבר הקורות לכאורה בקשר למוסכים לא מורשים אחרים. אילו לא לובנו בפניי ומכל מקום, אין בכך כדי לגרוע מההגנה לה זכאית המבקשת מפני המשיב בחליך בפניי.

3. סוף דבר - הכרעה

לאור כל האמור לעיל, התובענה מתקבלת אך בחלקה וניתנים הצווים הבאים :

1. על המשיב להסיר את השלטים המקוריים בתוך 30 יום מיום מתן פסק דין זה. המשיב ימנע בעצמו או מי מטעמו, מעשות שימוש בשלטים המקוריים כל עוד לא ניתן לו אישור אחר ובכתב מאת המבקשת או מי מטעמה.
2. ככל שהמשיב יבקש להציב שלטים חדשים או חלופיים, הרי שאילו לא יחזו להראות כשלטים המקוריים לרבות באשר לאופן תלייתם וחזותם הכוללת.
3. על המשיב להימנע מכל פרסום, בכל דרך שהיא, לרבות במודעה או בשלט, הנושא את שמה של המבקשת או כי הוא מוסך מורשה מטעמה.
4. ככל שנעשה או שיעשה בידי המשיב או מי מטעמו, שימוש בסימנים המוכרים של היצרנים סיאט, אודי ופולקסווגן או נעשה ויעשה שימוש בשמם של יצרנים אילו, לרבות בפרסומי המשיב ובשלטים מטעמו, יצוין באופן ברור ובמקום נראה לעין, הן על גבי

הפרסום או השלט והן במקום בולט במוסד עצמו, כי המוסד אינו כלול ברשימת המוסכים המורשים של יבואנית יצרני הרכב האמורים.

המשיב ישא בהוצאות המבקשת בסך 1,000 ₪ ובסכום אגרת בית משפט ששולמה. כן ישא המשיב בהוצאות שכר טרחת עורך דין המבקשת בסך 15,000 ₪ בתוספת מע"מ. סכומים אילו מביאים בכלל חשבון כי התובענה התקבלה, רק בחלקה. הסכומים ישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק אלא אם ישולמו בתוך 30 יום.

ניתן היום כ' באייר, תשס"ח (25 במאי 2008) שלא במעמד הצדדים

המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים

מגן אלטוביה, שופט

001503/04 תפ 052 אלטוביה מגן